

Henrik Gustafsson
8.9.2023

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon lykkäämistä koskevaksi lainsäädännöksi HE 9/2023 vp

Aika: Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokous 8.9.2023 klo 09.00

Invalidiliitto ry kiittää eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaa pyynnöstä tulla kuultavaksi ja jättää kirjallinen asiantuntijalausunto valiokunnan käsitellessä hallituksen esitystä eduskunnalle vammaispalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon lykkäämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monijärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 26 000 henkilöjäsentä ja 142 jäsenyhdistystä.

Vammaispalvelulain voimaantulon lykkääminen

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä vammaispalvelulain uudeksi voimaantulopäiväksi esitetään 1.1.2025. Tämä mahdollistaa viime eduskuntakaudella hyväksyttyyn vammaispalvelulakiin jääneiden epätarkkuuksien korjaamisen ja puutteelliseksi jääneiden vaikutusarvioiden tarkentamisen. Invalidiliitto huomauttaa, että tulevassa lakivalmistelussa on kuultava vammaisia henkilöitä ja heitä edustavia vammaisjärjestöjä sekä vammaisneuvostoja YK:n vammaissopimuksen edellyttämällä tavalla (art. 4.3). Lain voimaantulon lykkääminen mahdollistaa myös vammaisten henkilöiden paremman osallistamisen vammaispalveluiden toimeenpanon valmisteluun hyvinvointialueilla.

Vammaiset ihmiset eivät ole säästökohde

Valtaosa vammaispalveluista on vahvoja, subjektiivisia oikeuksia. Näillä oikeuksilla on turvattu laissa vaikeimmin vammaisten ihmisten mahdollisuudet toimia yhteiskunnan yhdenvertaisina ja aktiivisina jäseninä. Oikeus niihin on ehdoton eikä määrärahoista riippuvainen. Invalidiliitto edellyttää, että rahoitus pitää varmistaa täysimääräisesti subjektiivisten oikeuksien varmistamiseksi.

Henrik Gustafsson
8.9.2023

Vammaispalveluita ei saa karsia eikä supistaa. Vammaispalveluihin on varmistettava riittävä rahoitus, jotta nämä erityispalvelut voidaan toteuttaa ja järjestää vammaisen ihmisen todellisen tarpeen mukaan. Tämä tarkoittaa sekä palvelujen laajuutta, sisältöä että järjestämistapaa.

Termejä ja sisältöä muokattava

Invalidiliitto huomauttaa, että lain voimaantulon lykkäämispäätöksen jälkeen aika on käytettävä tehokkaasti. On aidosti arvioitava ja kirjoitettava uudistetun lain terminologiaa, soveltamisalaa, palvelupykälien sisältöä ja palveluiden saamisedellytyksiä vaikeimmin vammaisille perustuslain 19 §:n 1 momentin välttämättömän huolenpidon ja ihmisarvoisen elämän turvaamisen lähtökohdista. Tällainen perusoikeusherkkäsäätely edellyttää lailta täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta.

Invalidiliitto katsoo, että erityisesti lain soveltamisala vaatisi vielä täsmentämistä ja tarkentamista, jotta vammaispalvelulaki säilyisi myös jatkossa vammaisten ihmisten erityislakina ja sitä sovellettaisiin yhdenvertaisesti jokaisella hyvinvointialueella. Vammaispalvelulakiin on kytkettävä vahva seurantamekanismi, jotta varmistetaan, että vammaiset henkilöt saavat heille kuuluvat palvelut oikea-aikaisesti.

Invalidiliitto on mielellään mukana lain jatkovalmistelussa ja tarjoaa asiantuntijuutta käyttöön.

Invalidiliitto ry

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja

Henrik Gustafsson, juristi, p. 044 765 06 93, henrik.gustafsson@invalidiliitto.fi